

Søren Krarups prædiken nytårsdag

Taler

Søren Krarup
Præst og politiker

Dato

1. januar 1987

Sted

Seem Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 2, vers 21

Kristendommen sætter nationaliteten!

Dette evangelium til nytårsdag får altid nogle til at trække på smilebåndet. Hvordan kan der dog prædikes over denne notits? spørger de. Hvordan kan en sådan meddelelse om, at Jesus får navn, blive til evangelium? Vi vil lytte opmærksomt for at finde ud af, hvordan den skal drejes ...

Svaret er, at det er en fortræffelig tekst, der netop er velegnet til en prædiken, fordi den prædiker loven. Et kristent menneske er nemlig ikke hævet over loven. Det er blevet almindeligt at mene det, fordi en human idealismes overjordiske fromhed og foragt for alle grænser og skel og forskelle har kombineret sig med en superevangelisk kristendomsforkyndelses foragt for alt, hvad der hedder lov og forpligtelse og moralsk ansvarlighed - men kristendommen er hverken humanisme eller superevangelisme. Kristendom er forkyndelsen af lov og evangelium, og ingen af delene i denne kristne forkyndelse kan undværes. Hvis kristendom kun er lov, så er kristendom blevet til lovreligion eller gerningsretfærdighed af samme art som jødedommen eller muhamedanismen. Og hvis kristendom kun er evangelium, så er den blevet til sværmerisk, ligegyldigt snak, som ikke har ærinde til noget menneske, fordi intet menneske så er den synder, der har syndernes forladelse behov. Lov og evangelium - det er kristendom. Loven skal forkyndes i en kristen kirke lige så vel som evangeliet, for det er loven, der afslører vor synd og holder os fast på dette jordiske, verdslige liv med vor næste, for hvilket evangeliet er befrielsen og tilgivelsen. Uden lov lutter sværmeri. Uden evangelium lutter selvretfærdighed. Men med lov og evangelium det glædelige budskab for syndere, der gør livet til Guds gave og menneskets opgave.

Ja, Jesus blev efter otte dage omskåret efter sit folks skik og fik navnet Jesus, som han var kaldt af engelen, før han blev undfanget i moders liv, og hermed er Jesus sandt menneske. Guds søn, der er sand Gud, var virkelig sandt menneske, og hvis Jesus ikke var sandt menneske, så havde han intet fællesskab med os mennesker og kunne ikke befri os fra vor synd og fortabelse. Og at Jesus er sandt menneske vil sige, at han var jøde, der var under sit folks lov. Det sande menneske er nemlig kun sandt derved, at det ikke sværmer i luften som et overjordisk eksemplar af menneskeheden, men at det tværtimod hører hjemme i tiden og historien som et barn af sit folk.

Dét er sandheden om det menneskelige, og lad os blot understrege denne sandhed ved at sige, at til sand menneskelighed hører altid nationalitet. For at være national vil sige at være født på et givet sted i et givet folk og i en given historisk sammenhæng. Det er jo i dag blevet almindeligt at foragte det nationale som et udslag af provinsialisme og indskrænkethed eller direkte - som det hedder på tidens sprog - af racisme og fremmedhad, men intet er mere i modstrid med kristendommens forkyndelse af loven og dermed af det sandt menneskelige. Kristendommens forkyndelse af loven sætter nationaliteten, for dermed forkynder kristendommen respekt for det jordiske, konkrete liv, enhver af os har fået givet af Gud. Vi skaber jo ikke os selv. Vi er skabt af Gud, og til skabelse hører jordiskhed, historie og dermed nationalitet: at være født i et bestemt land og et bestemt folk. Selve ordet nationalitet kommer af det latinske ord for at fødes, og dét siger evangeliet til i dag, at til sand menneskelighed hører at være født i et folk under sit folks lov. En dansker er dansker lige så vel som en jøde er jøde. Kristendommen ophæver ikke sådanne jordiske, folkelige forskelle, men sætter os tværtimod til at være dem tro i respekt for det menneskeliv, der altid er konkret og givet. Ingen løgn er derfor tykkere end den at ville hæve sig over sit sted og sin historiske tid for at være verdensborger eller kosmopolit. Nej, vi er mennesker, og det sande menneske er enten dansker eller jøde eller tysker eller iraner. At ville være "menneske" slet og ret er en abstraktion. Eller det er at ville ophæve loven. Eller det er at ville forvandle sig selv til et luftigt, visent og rodløst fænomen, der har hjemme ingen steder, fordi det selv er blevet til ingen: et spøgelse af from idealisme og hule fraser. Men ikke et jordisk, levende menneske af kød og blod - sine forældres barn og sin historiske sammenhængs ægtefødte.

Jesu sande menneskelighed viser sig deri, at han bliver omskåret efter otte dage

som den jøde, han var, og der er ingen modsætning mellem denne menneskelighed og Jesu guddommelighed, for kun ved at gå ind under jødefolkets lov er Gud vores virkelige, jordiske broder, og kun ved at blive vores broder kan Gud være eet med os og rive os ud af syndens og dødens garn. Sandt menneske og sand Gud. Ham, der deler alt med os, og som kun derfor kan tilgive og frelse alt. Ja, Jesus var national for så vidt som han var et barn af sit folk og dets lov, og på anden måde kunne han ikke være menneske.

Men er det nationale så guddommeligt? Nej tværtimod, det er jo menneskeligt og hører under lovens område, og som alt menneskeligt er det nationale da det, som Gud kommer til jorden for at sætte os fri af. For jødedommen var det nationale det guddommelige, eftersom jøderne havde sat lighedstegn mellem det jødiske og det hellige, mellem folk og menighed, men med Jesus kommer evangeliet til verden for at befri os fra loven - men vel at mærke for loven som en vej til frelse! Vi bliver ikke frelst ved at overholde loven. Det mente jøderne. Vi bliver ikke frelst via det nationale og lovydige. Det mente jøderne. Men vi frelses ene og alene af Guds nåde og tilgivelse, og således sættes vi ved evangeliet fri af loven - men stadigvæk loven som en vej til frelse. Derimod sætter evangeliet os ikke fri af loven som vort jordiske vilkår og virkelighed - som om vi nu var blevet guddommelige og overjordiske! Det er som jordiske mennesker, som danskere, jøder og tyskere, vi hører evangeliet og i troen på evangeliet bliver frelst, men Guds frelse er aldrig en tilstand eller en een gang for alle sket og afgjort begivenhed. Frelsen kan vi aldrig putte i lommen eller sætte i banken som en skat eller en ejendom. Frelse er der kun tale om, hvor Gud på ny og på ny tilsiger og skænker os sin nåde, og således bliver vi ved med at være under loven som dem, der altid må få nåden skænket. Altså hedder det hele tiden lov og evangelium. Altså er vi på samme tid danskere og Guds børn. Vi er under loven, for loven forkyndes, men vi er ved evangeliets forkyndelse under nåden, og i denne aldrig ophørende spænding mellem lov og evangelium, mellem synd og nåde er vi kristne mennesker.

Og netop som kristne mennesker skal vi være vort jordiske vilkår tro - det vil også sige vor folkelige og nationale virkelighed. Det er både falsk åndelighed og en utilstødelig annektering af Guds nåde, hvis vi vil hæve os over alle jordiske forskelle og grænser for at opføre os, som om vi allerede var ankommet til himmerig. Nej holdt, vi er stadigvæk syndere og dermed danskere, og i troen på Guds nåde, der altid skænkes og altid er begivenhed og Guds gave, er vort jordiske menneskeliv som danskere med vores næste blevet den opgave, vi skal

overtage og være tro imod og respektere som det af Gud givne. Anderledes er det ikke. Anderledes er vi ikke stillet.

Forkyndelsen af den lov, som Jesus i dag går ind under, idet han omskæres efter otte dage og får sit jødiske navn, holder os fast på det grundvilkår, der var vort i 1986 og også er det i 1987 og så længe vi lever vort liv i syndigt køds skikkelse, og ingen forfalskning af kristendommen er grovere og mere skæbnesvanger end den, der består i, at vi vil hæve os over loven for at gøre os Gud lig og gøre det menneskelige til det guddommelige. Det er farisæismens, sværmeriets og den totalitære selvretfærdigheds grundskade. Det er forfalskningen af menneskelivets vilkår og virkelighed, den fatale, den for alt jordisk og menneskeligt ødelæggende - men det er også forfalskningen af evangeliet, for hvordan forkynde nåden, hvor dommen er ophævet, hvordan forkynde syndernes forladelse, hvor synden er fornægtet af dem, der tror sig guddommelige og frelste?

Amen!

Kilde

Tidehverv, 1987, s. 25-26 eller på tidehverv.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Første tekstrække, Nytårsdag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet, Tidehverv

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-krarups-praediken-nytarsdag>